

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ

№ 11

София, 07.07.2015 г.

по жалба на инж. Даниела Йорданова Борисова срещу в-к *Вяра*, Кюстендил

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 7 юли 2015 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Александър Кашъмов

ЧЛЕНОВЕ: Бойко Василев
Весислава Антонова
Даниела Тренчева
Иван Бедров
Илия Вълков
Невена Праматарова
Нели Огнянова
Райна Николова

изслуша доклада на Нели Огнянова по жалба вх. № 02-019/22.05.2015 г. на **инж. Даниела Йорданова Борисова срещу в-к *Вяра***, издаван в град Кюстендил.

Комисията констатира следното:

ПРОЦЕДУРА

1. Жалбата, подадена от инж. Даниела Йорданова Борисова от град Кюстендил, е срещу публикации в електронното и хартиеното издание на вестник *Вяра*, издаван в град Кюстендил.
2. Жалбата е допустима по смисъла на чл. 7 и чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията по журналистическа етика. Подадена е в срок и съдържа всички необходими за това реквизити.
3. Копие от жалбата и искане за становище са изпратени до г-жа Лидия Павлова, главен редактор на вестник *Вяра*, на 1 юни 2015 г.
4. По повод на жалбата на инж. Даниела Йорданова Борисова, на 02 юни 2015 г. е постъпило писмено становище от г-жа Лидия Павлова, главен редактор на вестник *Вяра*, което е предоставено на вниманието на членовете на Комисията.

ЖАЛБА

Без да предоставя данни за себе си и за събития, свързани с нейната трудова биография, жалбоподателката посочва следните дати на публикации във вестник *Вяра*: 31 март, 1 април, 2 април, 4-5 април (две публикации) и 28 април т.г.

Инж. Борисова е недоволна от публикациите и като цитира голяма част от Етичния кодекс на българските медии, **в скоби** след съответните разпоредби под формата на кратки бележки твърди, че

- 1) в публикациите са налице **лъжи и слухове**,
- 2) е била **лишена от право на отговор** – „нито веднъж не бе потърсено мнението и не бе даден право на отговор на потърпевшото лице“,
- 3) медията **„без разрешение се рови в личния ѝ живот** и публикува снимки от заключен профил – кражба на лични данни“, както и **„без разрешение грубо се използват снимки на детето“** на инж. Борисова,
- 4) **липсва благоприличие** в публикациите,
- 5) има **политически и икономически интереси**, влияещи върху публикациите,
- 6) има **нарушени авторски права**.

Цитирани са и дефиниции от Етичния кодекс на българските медии, свързани с понятието обществен интерес.

НОРМИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ

1.1.1. Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти.

1.1.6. При отразяване на спорове ще се стремим да дадем възможност на засегнатите страни да изразят своята позиция.

1.2.2. Ще предоставяме право на отговор на лица и организации, засегнати пряко от неточни или подвеждащи публикации.

2.1.1. Ще събираме информация с честни и законни средства, без да скриваме, че сме журналисти.

2.3.1. Уважаваме неприкосновеността на личния живот на всеки.

2.4.3. Няма да публикуваме информация или снимки за личния живот на деца, освен ако не е от значителен обществен интерес.

2.7.1. Ще се придържаме към добър тон и благоприличие в нашите публикации.

3.1. Няма да се поддаваме на политически или икономически натиск или влияния.

4.1. Ние вярваме, че взаимоотношенията между медиите, както и между медийните професионалисти, работещи в тях, трябва да се характеризират с взаимно уважение и честна конкуренция, с цел запазване на авторитета на професията.

4.3. Ние смятаме за неприемливи всички форми на плагиатство.

4.6. По-дълги откъси или цели материали от други медии могат да се използват само с предварително разрешение и като се посочат авторът и медията.

СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

В отговора на главния редактор г-жа Лидия Павлова се отхвърлят твърденията за нарушения на Етичния кодекс на българските медии, като се съобщава следното:

Павлова отбелязва, че в жалбата се изнася точна и проверена информация, поспециално по въпроса, че по време на изпълнение на трудовия си договор като чистачка в държавното предприятие *Напоителни системи*, където е назначена на пълен работен ден, инж. Даниела Борисова работи в частен сладкарски цех на Виолета Гиздова.

Вестник *Вяра* е отразявал коректно пресконференции и изявления на инж. Борисова в различни медии.

Главната редакторка е потърсила мнението на инж. Борисова, като лично е посетила Напоителни системи за интервю, но към момента жалбоподателката се е намирала в отпуск по болест. Въпреки това Павлова е провела разговор с директора на държавното дружество, който е потвърдил изнесеното и е информирал Павлова, че колективът му е направил подписка за отстраняването на Борисова, тъй като тя не е изпълнявала задълженията си на чистачка, а просто е получавала заплата от над 500 лв. месечно.

Относно истинността на изнесените факти Павлова обяснява още, че „Борисова е гневна на медията, защото първа изнесе факта, че работи в сладкарски цел по време на 8-часовия си трудов ден като чистачка в *Напоителни системи*. Сама тя потвърди информацията в предаването на Сашо Диков, когато водещият директно ѝ зададе въпроса след телефонен разговор с мен и в ефир цитира моето име в качеството ми на главен редактор и публикации във вестник *Вяра*.“

Главната редакторка Павлова посочва още, че право на отговор никога не е отказвано – както се твърди от жалбоподателката.

След телефонен разговор, в който инж. Борисова се е обадила по времето на публикациите, за да иска спирането им („Забранявам ти да пишеш за това“), тя е била поканена на следващия ден в редакцията, за да бъде записано интервю за целите на изданието. Инж. Борисова е отказала, а впоследствие неколнократно е отказвала коментар. Според Павлова тази възможност и в момента е открита, но жалбоподателката не се възползва от нея.

ФАКТИ

При запознаване с публикациите става ясно, че същността на спора се състои в следното:

Национален съвет за журналистическа етика

Жалбоподателката работи в държавно предприятие *Напоителни системи – клон Струма – Места* като чистачка на пълен работен ден. Заедно с това инж. Борисова е известна с факта, че е организираща протести срещу проект, движен от ПП ГЕРБ в село Джерман. Поради това в публикациите тя е свързвана с Българската социалистическа партия, както и по-конкретно с народната представителка от БСП Мая Манолова.

На основание на горните факти инж. Борисова се окачествява в приложените публикации като „чистачка-байрактарка на Мая Манолова“.

През март 2015 г. държавно предприятие *Напоителни системи – клон Струма – Места* преназначава всички чистачи на 4-часов работен ден. Мая Манолова изнася в парламента, че жена с две висши образования работи като чистачка – „Мая Манолова хвърли в парламента като топка на Бойко Борисов драмата на чистачката Даниела Борисова от Джерман, която извади две дипломи за висше образование. Бунтарката, вяла байрака на протести срещу инвестиция, спечелена от ГЕРБ, остави знамената, за да вземе метлата, връчена ѝ от червените, и да лъска пет бюра в Напоителни системи Дупница срещу 400 лева. Тази седмица тя орева Кюстендилско, че е оставена на 4 часов работен ден[...]“ (1 април 2015) В публикациите се твърди още, че „Бунтарката срещу депото в Джерман се изтъпанчи на пресконференция с Мая Манолова в Кюстендил и ревна пред микрофоните, че била принудена да мине на 4-часов работен ден“, „Бунтарката висшистка от Джерман ревна: издържам болно дете и майка със 190 лева като чистачка“ (31 март 2015) и др. Дори се съобщава, че Бойко Борисов се учудил „как толкова талантлива жена с образование по ядрена енергетика работи като чистачка“ (2 април 2015).

Така публикациите имат определен контекст: политическо противопоставяне по въпроса „има ли масова политическа чистка“ и дали, по думите на премиера Борисов, „с чужди коне трудно се оре“ (1 април 2015).

Вестник *Вяра* влиза в подробности от трудовата биография на инж. Борисова и на базата на посочени в публикациите източници, включително работодателя на жалбоподателката, съобщава например, че

- тя не е на 4-часов работен ден, а на пълен, защото веднага след заповедта на директора е подала болничен лист и не е преназначена (интервю с директора на държавното предприятие, 5 април 2015);
- няма две дипломи за висше образование, а една – от ТУ София (2 април 2015),
- инж. Борисова работи и в частен сладкарски цех паралелно с работата си на пълен работен ден в държавното предприятие (2 април 2015). Цитира се писмо на служители от предприятието до *Вяра*, според което работният ден на инж. Борисова протича в „пиене на кафе от 8 до 9“, след което „отиваше за пощата и не се появяваше до края на работния ден“, а „в 16.45 идваше да ни изгони, тъй като автобусът ѝ за Джерман тръгвал в 17 часа“у междуременно тя „допълнително е работила в сладкарски цех на ул. Венелин“. Вестникът публикува писмото (2 април 2015), проучва

Национален съвет за журналистическа етика

на място случая и в серии публикации информира за неточностите в информацията на Мая Манолова за инж. Борисова.

Цитират се и изявления на инж. Борисова пред национални електронни и печатни медии: „Борисова оплака живота си и пред Диков: Бойко Борисов обеща да не бъде уволнена“.

МОТИВИ

В постоянната си практика Комисията винаги е приемала, че няма функцията да проверява истинността на изложените в съответното издание твърдения. Комисията за журналистическа етика не е компетентна да разпределя доказателствената тежест по отношение на двете страни в един спор. Нейните функции се състоят в това, да провери дали се спазват правилата на журналистическата професионална етика, систематизирани в Етичния кодекс на българските медии.

1. Нарушение на чл. 1.1.1.

Според посочената разпоредба медиите трябва да предоставят на обществото точна и проверена информация без преднамерено да скриват или изопачават факти.

Вестник *Вяра* е реагирал с публикации на конкретен информационен повод: твърдения в Народното събрание за политическа чистка и други официални изявления на най-високо равнище (депутати, премиер), че една жена от Кюстендилско с две висши образования, включително ядрена енергетика (според премиера Борисов) работи като чистачка на 4-часов ден, със 190 лева и е пред уволнение.

В цитираните публикации е използван полемичен стил и има цитирани силно политизирани изказвания („червените кхмери саботират с чистачки байрактарки европейски инвестиции“), но са налице препратки и позовавания към източниците, липсва анонимност, самата главна редакторка е интервюирала работодателя на жалбоподателката с намерение да бъдат изяснени или коригирани публични твърдения на политици. Няма данни за изнасяне на лъжи и слухове, както твърди жалбоподателката, или за преднамерено изопачаване или скриване на факти.

Комисията намира, че не е налице нарушение на чл.1.1.1.

2. Нарушение на чл. 1.1.6. и 1.2.2. –

Посочената като нарушена разпоредба на 1.1.6. Етичния кодекс на българските медии предвижда, че при отразяването на спорове медиите са длъжни да полагат усилия и да дадат възможност на засегнатите страни да изразят своята позиция, а 1.2.2. предвижда право на отговор.

Както от самите публикации, така и от постъпилото становище от вестника се вижда, че в публикациите са взети предвид различни позиции.

Главната редакторка е посетила работното място на жалбоподателката и е отправяла (по нейни твърдения многократно) искане за интервю. От събраните сведения Комисията може да направи извод, че са положени усилия да се даде възможност на страните да изразят позициите си.

Комисията взема предвид и факта, че въпросът е дискутиран с участието на инж. Борисова в национални медии (Нова телевизия, БТВ) и вестник *Вяра* споменава тази дискусия, с което отново дава възможност на обществеността да си изясни по-пълно позициите и на двете страни.

Комисията намира, че не е налице нарушение на чл.1.1.6 и 1.2.2.

3. Нарушение на 2.1.1.

Жалбоподателката не е обосновала нарушение по чл. 2.1.1.

4. Нарушение на 2.3.1.

Твърди се, че са използвани „снимки от заключен профил“ във Фейсбук – „кражба на лични данни“. В публикациите има десетки снимки и не може да се направи извод има ли снимки от профила на инж. Борисова, не е указано за коя снимка става въпрос и Комисията не може да вземе отношение към въпроса. Преобладаващата част от снимките са от пресконференции, телевизионни изяви, митинги и пр., което не е намеса в личния живот.

5. Нарушение на 2.4.3.

Твърди се, че е публикувана снимка на детето на инж. Борисова, за което са уведомени държавни органи. Наред с десетките снимки на публични места само на една снимка (4-5 април 2015 г.) присъстват майката и детето на инж. Борисова. Те са представени в контекста на нейните изявления, че със 190 лева гледа болно дете и възрастна майка. Самата жалбоподателка дава изявления за *в.24 часа*, че синът ѝ е на 9 години и има диагнози, които тя споделя с читателите на изданието. Заедно с това разказва за смъртта на баща си, за семейството си и за трудния живот на тримата с нейната майка, която е обездвижена, и нейния син понастоящем.

Включването на снимката не е обосновано по силата на преобладаващ обществен интерес, така както е дефиниран в Етичния кодекс на българските медии, но не представя членовете на семейството в неблагоприятна светлина, нито по мнението на Комисията е по-сериозна намеса в личния живот от разпространената многократно и съществено повече информация за членовете на семейството, здравословното състояние и пр. от самата жалбоподателка.

Като обсъди степента, в която посочената снимка допринася за разкриване на семейната среда и взе предвид, че все пак тя илюстрира изнесена от самата

Национален съвет за журналистическа етика

жалбоподателка информация за членовете на семейството ѝ и техните проблеми, Комисията намира, че не е налице нарушение на чл.2.4.3.

Същевременно Комисията препоръчва да се избягва използване на снимки и визуален материал, особено с присъствие на деца, при спазване на принципа на пропорционалност.

6. Нарушение на 3.1.

Твърди се, че главната редакторка Павлова е политическо лице и са засегнати политически и икономически интереси, с което е осъществено нарушение на разпоредбата, че медиите няма да се поддават на политически или икономически натиск.

Както вече беше посочено, проблематиката на публикациите е свързана с политически фигури и се обсъждат твърдения за политическа чистка, но вестникът показва чрез позоваване на редица източници, че не е налице уволнение, както и че отношението на държавното предприятие не е персонално към жалбоподателката, а преминаването на половин работен ден е за всички със нейния статус. Това е важна информация за живеещите в региона и изданието допринася обществеността да не бъде сериозно заблуждавана.

Комисията намира, че не е налице нарушение на чл.3.1.

7. Нарушение на 4.1., 4.3. и 4.6.

В материалите няма данни за нарушения на авторски права или неуважение към други медии.

Вярно е, че някои от публикациите са с авторство на Екип Вяра (31 март 2015) и viaganews (5 април 2015) , но това е практика, която се допуска в печатните и електронните издания.

След като се запозна с материалите и проведе обсъждане по същество, на основание чл. 17, ал. 5 от Правилника за дейността си Комисията по журналистическа етика прие следното

РЕШЕНИЕ:

Комисията намира жалбата на инж. Борисова срещу вестник *Вяра* за неоснователна.

Същевременно Комисията препоръчва да се избягва използване на снимки и визуален материал, особено с присъствие на деца, при спазване на принципа на пропорционалност.

Национален съвет за журналистическа етика

Съгласно чл. 18, ал. 4 от Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика решението да се изпрати на заинтересованите страни в 7-дневен срок от приемането му.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Александър Кашъмов

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
НА ФОНДАЦИЯТА:

Мехти Меликов